24/04/2026

24 Απριλίου: Εορτάζει ο Άγιος Νεομάρτυς Δούκας ο ράπτης εκ Μυτιλήνης

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 24 Απριλίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη της Οσίας Ελισάβετ και του Μάρτυρος Σάββα Στρατηλάτου του Γότθου, του Αγίου Μελίτωνος Αρχιεπισκόπου Καντουαρίας του 6ου αιώνα μ.Χ και του Αγίου Νεομάρτυρος Δούκα του ράπτη εκ Μυτιλήνης.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Ο Άγιος Νεομάρτυς Δούκας ο ράπτης εκ Μυτιλήνης

Το νέφος των Νεομαρτύρων λαμπρύνουν, ως νοητοί αστέρες, το νοητό στερέωμα της Εκκλησίας μας. Υπήρξαν, σε ηρωικό φρόνημα, εφάμιλλοι των Μαρτύρων της αρχαίας Εκκλησίας, εμμένοντας στην σώζουσα χριστιανική πίστη και στην αγία βιωτή, την οποία επαγγέλλεται το Ευαγγέλιο του Χριστού. Ένας από αυτούς είναι και ο άγιος Νεομάρτυς Δούκας ο Ράπτης από την Μυτιλήνη, ο οποίος γδάρθηκε ζωντανός από τους μουσουλμάνους Αγαρηνούς, επειδή αρνήθηκε τον εξισλαμισμό και καταφρόνησε την ακολασία που υπαγορεύει το Ισλάμ.

Γεννήθηκε στη Λέσβο στα μισά του 16ου αιώνα. Δεν γνωρίζουμε δυστυχώς τίποτε για την καταγωγή του, τους γονείς του, την παιδική του ηλικία. Φαίνεται ότι καταγόταν από φτωχή, αλλά ευσεβή οικογένεια, η οποία του ενέπνευσε βαθειά πίστη στο Χριστό και του ρίζωσε τον ελληνορθόδοξο τρόπο ζωής. Προφανώς, λόγω της φτώχειας, αναγκάστηκε να μεταναστεύσει στην Κωνσταντινούπολη, για καλλίτερη ζωή. Εκεί προσκολλήθηκε σε κάποιο ραφείο και έμαθε την τέχνη του ράπτη. Αναδείχτηκε δε πολύ καλός τεχνίτης και γι’ αυτό έγινε ευρύτερα γνωστός, αποκτώντας πελάτες στην αριστοκρατία της Πόλης. Ήταν επίσης προικισμένος με ασυνήθιστη σωματική ομορφιά. Περισσότερο όμως ήταν προικισμένος με εσωτερικά χαρίσματα, με ακλόνητη πίστη στο Θεό και άμεμπτη ηθικότητα.

Το επάγγελμά του τον υποχρέωνε να μπαίνει στα σπίτια των πλουσίων για να ράβει. Έτσι ασκούνταν το επάγγελμα του ράφτη εκείνα τα χρόνια. Είχε πελάτες και πολλούς Τούρκους ευγενείς και πλουσίους, οι οποίοι τον προτιμούσαν για την ποιοτική δουλειά του. Αλλά, όπως είναι γνωστό, στα σπίτια των πλουσίων μουσουλμάνων επικρατούσε μεγάλη διαφθορά και έκλυση των ηθών. Ο Δούκας, έχοντας ισχυρές ηθικές αντιστάσεις, παρέβλεπε αυτή την κατάσταση, ακολασία των πλουσίων Οθωμανών τον άφηνε αδιάφορο, περιοριζόμενος στην εργασία του.

Ο διάβολος όμως, ο οποίος μισεί την ηθική καθαρότητα και την αγνότητα, έβαλε στόχο τον πιστό και ηθικό ράπτη. Κλήθηκε κάποτε να ράψει στο σπίτι ενός πλούσιου Τούρκου, ο οποίος κατείχε υψηλό αξίωμα στην οθωμανική εξουσία. Η σύζυγος του ήταν μια έκφυλη γυναίκα. Όταν είδε τον όμορφο Δούκα, κυριεύτηκε από σφοδρό έρωτα γι’ αυτόν και άρχισε να τον κολακεύει με ερωτόλογα, να του προσφέρει ακριβά δώρα και να του τάζει χρήματα και διευκολύνσεις, προκειμένω να τον παρασύρει στην αμαρτία.

Ο σεμνός Δούκας δεν ενέδωσε στα αμαρτωλά θέλγητρα της τουρκάλας χανούμισσας. Ως άλλος «σώφρων Ιωσήφ», ο οποίος απέκρουσε τις αμαρτωλές προτάσεις της γυναίκας του άρχοντα της Αιγύπτου, παρά την επιμονή της

αμαρτωλής τουρκάλας μοιχαλίδας, δεν υπέκυψε. Στάθηκε απαθής στα ερωτικά της καλέσματα, απορώντας για ο θράσος της.

Έκαμε το σημείο του σταυρού και έφυγε από το τουρκικό σαράι, για να αποφύγει τον πειρασμό. Δεν ξαναπήγε να τελειώσει την εργασία του. Όμως η έκφυλη τουρκάλα δεν πτοήθηκε. Βλέποντας ότι δεν ερχόταν στο σπίτι της να τελειώσει το ράψιμο, άρχισε να του στέλνει μηνύματα, καλώντας τον κοντά της. Αλλά εκείνος δεν απαντούσε. Τότε εκείνη αποφάσισε να πάει η ίδια στο ραφείο του. Όταν τον συνάντησε του είπε: «Άκουσέ με, σε παρακαλώ, θέλω να έρχεσαι στα σαράι μου, όπως και προηγουμένως και μη φοβάσαι κανένα. Ο άντρας μου λείπει σε εκστρατεία και μπορεί να μην ξανάρθει. Αν θέλεις να ασπαστείς το Ισλάμ, σε παίρνω για άντρα μου. Αλλά κι αν ακόμη επιστρέψει ο άντρας μου, θα σε έχω στο παλάτι μου ως οικονόμο. Κι αν ακόμη δεν θέλεις ν' αλλάξεις την πίστη σου, ας μείνεις Ρωμιός. Μόνο να έρχεσαι, όπως σου είπα».

Του είπε και άλλα δελεαστικά λόγια, για να τον πείσει να γυρίσει στο σαράι. Αλλά εκείνος έμεινε απόλυτα απαθής και αμετάπειστος. Της δήλωσε ρητά πως δεν πρόκειται να διαπράξει την θανάσιμη αμαρτία της μοιχείας, διότι το απαγορεύει η χριστιανική του πίστη και η ρωμαίικη παράδοση για την τιμή του γάμου. Βλέποντας η χανούμισσα ότι δεν κατάφερε να τον πείσει με τα δέλεαρ, άρχισε να τον απειλεί: «Αν δεν κάνεις όπως σου είπα, να ξέρεις, θα χάσεις τη ζωή σου» και έφυγε θυμωμένη.

Ο ένθεος όμως χριστιανός νέος δεν σκέφτηκε ούτε στιγμή τις αμαρτωλές προτάσεις της τουρκάλας και τα υλικά οφέλη που θα αποκτούσε αν ενέδιδε στην αμαρτία. Επίσης αγνόησε και τις απειλές της και γι' αυτό δεν ξαναπήγε στο σπίτι του Τούρκου αξιωματούχου. Όμως η έκφυλη τουρκάλα δεν τα παράτησε, παρά την άρνησή του Δούκα και συνέχισε να του στέλνει μηνύματα, με ανήθικο περιεχόμενο και τον προκαλούσε να γυρίσει σο σαράι. Εκείνος όμως παρέμεινε αμετάπειστος.

Τότε η χανούμισσα θύμωσε πολύ και ορκίστηκε να καταστρέψει τον αρνητή των αμαρτωλών καλεσμάτων της. Μετέβη στον βεζίρη της Πόλης και τον συκοφάντησε, αντιστρέφοντας τα γεγονότα: «Έχω ένα ράφτη που ράβει στο παλάτι μου ό, τι χρειάζεται. Τον ειδοποίησα να έρθει να του δώσω μερικά ρούχα για ράψιμο και αυτός ήλθε και μου είπε λόγια τόσο άσχημα και άπρεπα που ντρέπομαι να σου τα πω, γι' αυτό τον έδειρα και έφυγε. Τώρα είναι στο εργαστήριό του και θέλω να τον θανατώσεις»! Ο βεζίρης της υποσχέθηκε ότι θα έκανε ό, τι έπρεπε να τιμωρηθεί ο αναιδής ρωμιός, διότι η καταγγέλλουσα ανήκε σε επιφανή οθωμανική οικογένεια.

Διέταξε λοιπόν τον σούμπαση (έπαρχο) να πάει να συλλάβει τον ράφτη και να τον

οδηγήσει μπροστά του. Όταν τον έφεραν ενώπιον του, ρώτησε την τουρκάλα: «Τι προστάζεις να του κάμω;». Εκείνη, πλημυρισμένη από δαιμονικό θυμό και κακία του είπε: «Να τον εξισλαμίσεις, να τον κάμεις Τούρκο. Αν αρνηθεί κρέμασε τον στο τσιγκέλι»!

Ο βεζίρης άρχισε να μεταχειρίζεται την συνήθη μέθοδο των γλυκόλογων, των κολακειών και των ταξιμάτων. Επαίνεσε την σωματική του ομορφιά, τα προσόντα του και του υποσχέθηκε μια άνετη ζωή αν ασπάζονταν το Ισλάμ. Όμως εκείνος αρνήθηκε κατηγορηματικά, δηλώνοντάς του πως δεν θα αρνηθεί την πίστη στο Χριστό με κανένα τίμημα.

Βλέποντας ο Τούρκος αξιωματούχος, όταν διαπίστωσε ότι δεν έφερε αποτέλεσμα με τις κολακείες και τα ταξίματα, διέταξε να τον βασανίσουν απάνθρωπα, ελπίζοντας ότι έτσι θα λύγιζε και θα δεχόταν τον εξισλαμισμό του. Αλλά ο ηρωικός Δούκας, παρά τους φρικτούς πόνους, δεν λύγισε και φώναζε από το σκοτεινό μπουντρούμι ότι δεν πρόκειται να αρνηθεί τη χριστιανική του πίστη, να προδώσει το Χριστό, τον αληθινό Θεό! Φώναζε με όλη τη δύναμη που του είχε απομείνει: «είμαι χριστιανός και χριστιανός θα πεθάνω»!

Ο θηριώδης και αιμοβόρος βεζίρης, βεβαιώθηκε ότι ήταν μάταιο να επιμένει για τον εξισλαμισμό του και υπό τις οχλήσεις της αμαρτωλής τουρκάλας, εξέδωσε διαταγή να θανατωθεί με τον πλέον επώδυνο τρόπο. Τον έγδαραν ζωντανό! Ο ηρωικός Μάρτυρας υπόμεινε το φοβερό μαρτύριο με ηρωισμό και καρτερία, προσευχόμενος και ψάλλοντας! Η ψυχή του πέταξε στα ουράνια για να στεφανωθεί από το Χριστό και οι απάνθρωποι δήμιοι πέταξαν το δέρμα του στη θάλασσα και κρέμασαν σε τσιγκέλι το γδαρμένο σώμα του, ικανοποιώντας το αίτημα της έκφυλης τουρκάλας και για παραδειγματισμό! Ήταν 24 Απριλίου του έτους 1564.

Η μνήμη του εορτάζεται στις 24 Απριλίου, την ημέρα του ηρωικού του μαρτυρίου.

Το κεφάλαιο Νεομάρτυρες είναι πολύ σημαντικό για την Εκκλησία και για το Έθνος μας. Οι καλλίμαχοι αυτοί Μάρτυρες του Χριστού και ήρωες της πατρίδος πότισαν με το τιμημένο αίμα τους την «αποσταμένη ελπίδα». Υπερασπίστηκαν την μόνη σώζουσα ορθόδοξη πίστη, απέτρεψαν τους εξισλαμισμούς, διατήρησαν τον ελληνορθόδοξο τρόπο ζωής και κράτησαν αναμμένη τη σπίθα της ελευθερίας στους υπόδουλους Ρωμιούς.

Ελπίζουμε κάποτε να αξιολογηθεί επαρκώς το κεφάλαιο Νεομάρτυρες και να τους αποδοθεί η αρμόζουσα θέση στην επίσημη ιστοριογραφία, διότι ως τώρα παραμένουν παραγκωνισμένοι και η ανυπολόγιστη προσφορά τους στην υπόθεση του Γένους μας αφανής, αν όχι συκοφαντημένη!

